

Göteborgs
trädgårdsförenings
priskurant n:o 6 1886 å
rensadt och undersökt
...

Göteborgs trädgårdsförening

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Göteborgs Trädgårdsförenings PRISKURANT N:º 6, 1886,

☛ å rensadt och undersökt frö ☛

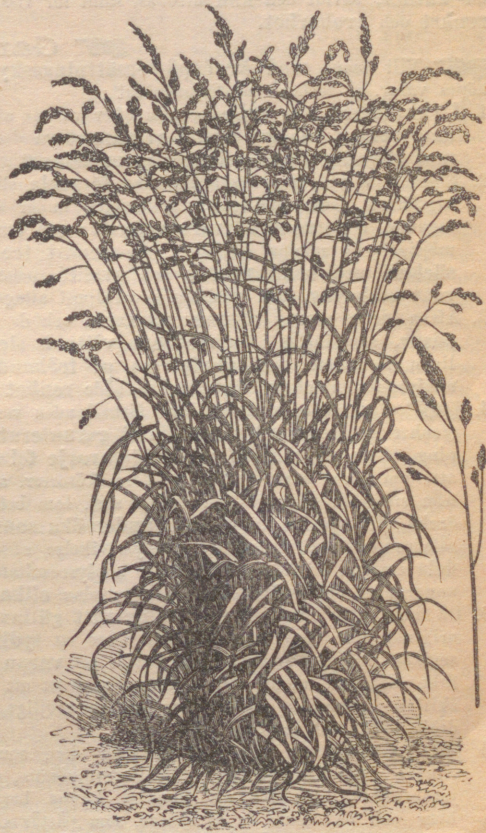
till

GRÄS-, FODER- och EKONOMIVÄXTER m. m.

Knylhafre (Avena elatior).

Emedan vi sett meddelanden och beskrifningar i våra priskuranter ofta ord för ord eftertrycka i andras, vänder allt eftertryck ur våra priskuranter härmed förbjudet.

Hundexing (Dactylis glomerata).

Den som ej sjelf behöfver denna priskurant, torde godhetsfullt öfverlemna den åt någon annan, som deraf kunde hafva nytta.

Post- och telegrafadress: **Trädgårdsföreningen, Göteborg.**

Göteborgs Trädgårdsförening

är ett aktiebolag med syfte att på alla sätt **främja växt- och fröodling**. Dess delägare erhålla **aldrig** någon **vinstutdelning**, ej heller har någon enskild person vinst af affären, men alla inkomster användas uteslutande för ofvan nämnde syftemål. **Derför** är och **kan** hufvudsytet med vår fröhandel vara, att till **billigt pris** tillhandahålla allmänheten det **bästa och pålitligaste utsädesfrö**, som kan **anskaffas**.

De i denna priskurant upptagne, efter profning inköpte frösorter, **reusas och analyseras först** af oss själva och underkastas dervid flera omprofningar, hvarefter de dessutom **krollanalyseras** — de kinkigaste vid **tvänne frökontrollanstalter** — och vår **garanti grundas** således på **resultatet af flera undersökningar**.

PRISERNA,

som om möjligt gälla så länge nu innehafvande förräder räcka, men **aldrig få anses för oss bindande**, äro beräknade **billigast möjligt mot betalning genast** vid varans emottagande, **utan rabatt**, eller, om så **förut aftalats**, mot **accept** och 6 % ränta pr anno.

Varorna levereras **kostnadsfritt** här på **banvagn eller ångare**.

Säckar och **påsar** debeteras **billigt**, men återtagas **icke** om ej så **förut** är **aftaladt**.

Centnerpriset beräknas **då minst 20 lb** af samma sort och **qualité** köpes.

Belopp understigande **25 kr.** uttagas genom **efterkraf** eller **dylikt**.

Efterkraf genom **ångare** tages dock **icke**, hvarför **småsändningar** pr **ångare** torde **betalas förut**.

Emedan det är **omöjligt**, att **endast** på grund af frösorternas utseende och pris **rätt bedöma** deras **verkliga värde**, sälja vi dem under **fast**, eventuellt till **skadeersättning** bindande

GARANTI

för **äkthet**, såvidt den **kan utrönas**, samt för **viss**, på grund af ofvan nämnde analyser, för hvarje sort uppgifven **renhet och grobarhet**.

Garantivilkor:

Vill man, med **kraf** på **ersättningsskyldighet** för oss, låta **efterundersöka** af oss under **garanti** köpta varor, så förfares på följande sätt:

1. I **räkningen**, som aflätes genast efter varans afsändande, **utsätta vi**, jemte priset och frösorternas namn m. m., **den renhet och grobarhet vi garanterar** dem ega vid **afsändandet**. Möjligen befogade **anmärkningar** mot **räkning** böra derför göras **omedelbart** efter dess emottagande.
2. Emedan vi vid varornas afsändning **försegla** eller **plombera** emballaget och **aldrig ansvara** för skada eller **vigt förlust**, som möjligen uppkommer under deras **transport** till köparen, bör man **genast** vid deras emottagande, i **vittens närvaro** undersöka **om emballaget är helt och torrt** samt **varorna oskadade**. — Om möjligt vid samma tillfälle, men **senast tre dagar** derefter, **uttages** **noga större prof** deraf. (finnas flera **säckar** med **samma sort** och **qualité**, måste prof tagas på **flera ställen** ur alla), som **väl blandas** på **rent underlag**, och af dessa **generalprof** altages sedan det för **undersökning** behöfliga.
3. Äfven detta sker i **vittens närvaro**, och de för **undersökning** afsedda **proffen** inneslutas **genast i tätta tygpåsar**, som inslås i ett med **ena vittnets sigill** **förseglat** **paket**, hvilket öfversändes till någon vederbörligen förordnad, **sakkunnig** och af **fröhandel** **oberoende** **frökontrollant**, med uttrycklig anhållan om att **analysatstenen** må **tydligt** angifva både **renhet och grobarhet**.
4. Om vid en under sådana förhållanden verkställd **undersökning** **någon vara** befinnes **mer än 5 procent** (**renhet + grobarhet**) **sämre** än vi **garanterat**, så **ersätta vi** hvad den befinnes vara **mindre värd**, efter **beräkning** af **en procent af priset** för hvarje **felande procent** af **renhet och grobarhet**; dock **under förbehåll** att, om man samtidigt köpt flera frösorter, **alla undersökas**, och att vi efter samma **beräkning** få **afdraga** från **ersättningsbeloppet** för hvarje sort, som befinnes vara **bättre** än vi **garanterat**, **äfvensom** att vi, om vi så **önska**, få **sjelfve ånyo låta undersöka** samma **varor** innan **ersättningen regleras**. Vi **förbehålla** oss således en **ersättningsfri** **analysafvikelse** af 5 %, hvilket också är **nödvändigt** i fråga om många fröslag, **dels** emedan ett **högre eller lägre analysresultat** är i **hög grad** beroende på **kontrollantens större eller mindre noggrannhet och erfarenhet**, **dels** emedan **olika undersökningsmetoder** vid **frökontrollanstalterna** användas.
5. Då man vill göra sin **ersättningsrätt gällande**, har man endast att **till oss insända analysatstenarna** i **original** eller **bevitnad afskrift**, jemte ett **tydligt**, af samma vittnen, som **närvaro** vid **prof tagning** och **försegling** **proffen**, **underskrifvet bevis**, att **varan emottagits i oskadadt skick** och sedan **icke varit utsatt** för **fukt** eller på annat sätt tagit skada, samt att **prof tagning** m. m. skett inom den **tid** och på det sätt vi **föreskrifvit**, hvarefter **ersättningen** **snarast möjligt regleras**. I fråga om **vissa gramineer** kan detta dock **dröja öfver 30 dagar**.
6. **Garantien** gäller endast för den, som hos oss **direkt** köpt någon vara, för hvilken vi **garanterat**. Finnas inga **garantifäl** i **räkningen** utsatte, så ha vi **ingenting** **garanterat**. För att **icke fördyra fröet** för **jordbrukaren** och för att **ständigt kunna beräkna förråden**, **sälja vi aldrig** något genom **ombud**, hvarför **hvar** och **en annan** än vi **sjelfve**, som **påstår sig** tillhandahålla våra varor, också **sjelf får ansvara** för hvad han **säljer**. Det må väl derför **anses öfverflödigt** omnämna, att vi **ej ansvara** för af oss köpte frösorter, som **efterundersökas** sedan de möjligen **ombytt egare**, äfvensom att **alla dessa försigtighetsmått** i en så **viktig sak** måste å **ömse sidor** **anses nödvändiga**, dels för att **förekomma missbruk** af **frökontrollen** och **garantien** och dels för att **möjliggöra** en väl ordnad, **kontrollerad fröhandel**.

Post- och telegrafadress:

Trädgårdsföreningen, Göteborg.

✎ Priskuranten, ✎

som af *nedan nämnde orsaker* ej kunnat tidigare utkomma, kan i år, till följd af sin volym, endast utgifvas i *denna enda upplaga*. Ehuru *inköpen* till *allra största* delen voro verkstälde redan i Januari, inköpa vi *fortfarande* alla *utsökta* *kvalitéer* af *svenskt klöfver-* och *gräsfro*, som till skäligt pris erbjudas oss, intill dess behovet är fylldt. *Profning, rensning, sortering* och *analysering* af dessa *efterköpta partier* pågår äfven fortfarande under säsongen, hvarför vi ofta kunna vara i tillfälle att erbjuda äfven *andra* än här upptagne *goda kvalitéer*.

Såväl *inom* som *utom* vårt land utbjudas *verkligt goda* kvalitéer af här ifrågavarande fröslag vanligtvis *mycket sparsamt*, och de *svenska* fröslagen *tröskas vanligtvis för sent*, hvarför de äfven komma *sent i marknaden*. Vi måste därför under vintern och våren, efter föregången *grobarhetsprofning* och ofta i *småpartier*, inköpa för oss passande kvalitéer, *omsorgsfullt rensa* och änyo *profva* dem samt *derefter egalisera* och *qualificera* partierna. När detta väl är färdigt, skola varorna *kontrollanalyseras*, hvilket för flera sorter medtager en tid af 20—30 dagar. Till följd af alla dessa *svåra hinder*, obekanta för dem, som utan alla omständigheter köpa och sälja, kan vår *priskurant* sällan utkomma förr än säsongen redan börjat, och då likväl ofta *ofullständig*, enär vi ej kunnat erhålla alla analysattester.

Nedanstående tabell angifver *den högsta % renhet* och *grobarhet*, man kan ha rätt att vänta af deruti nämnde frösorter. De i *allmänna handeln* gängse kvalitéerna motsvara dock *icke på långt när* dessa delvis rätt *högt uppdrifna* anspråk.

Frösor.	Renhet procent	Grobarhet procent	Frösor.	Renhet procent	Grobarhet procent	Frösor.	Renhet procent	Grobarhet procent	Frösor.	Renhet procent	Grobarhet procent
Kryphven . . .	90 à 95	60 à 70	Luddtåtel . . .	85 à 90	80 à 35	Hvitklöfver . . .	95 à 98	80 à 95	Morötter . . .	70 à 80	50 à 65
Ångkaffe . . .	70 à 80	55 à 60	Raygräs . . .	95 à 98	70 à 85	Ålsikeklöfver . . .	90 à 95	80 à 90	Palsternackor . . .	95 à 97	40 à 50
Knylhafre . . .	80 à 85	70 à 80	Timotej . . .	95 à 99	90 à 99	Blåüzern . . .	95 à 98	85 à 90	Bohvene . . .	98 à 99	95 à 99
Kamexing . . .	90 à 95	60 à 70	Lundgröe . . .	70 à 75	25 à 30	Sandüzern . . .	95 à 98	85 à 90	Lin, utsäde . . .	98 à 99	80 à 90
Hundexing . . .	95 à 98	70 à 80	Ångsgröe . . .	85 à 88	45 à 50	Humelüzern . . .	97 à 99	85 à 90	Spergel . . .	90 à 98	95 à 99
Hårdsvingel . . .	80 à 85	60 à 65	Betesgröe . . .	70 à 75	65 à 70	Kålrotter . . .	98 à 99	80 à 90	Senap . . .	95 à 98	90 à 95
Ångsvingel . . .	95 à 98	70 à 75	Kruståtel . . .	50 à 60	50 à 55	Rofvor . . .	98 à 99	90 à 99	Fur (Tall) . . .	97 à 99	70 à 80
Losta . . .	80 à 90	85 à 90	Rödklöfver . . .	95 à 99	85 à 92	Betor . . .	98 à 99	60 à 70	Gran . . .	96 à 98	70 à 80

Jemför man de i denna tabell angifna siffror med *de tal*, som vi på grund af *analyser* *garanterar* för *våra frösorter* af samma slag, så skall man finna huru mycket sorgfällig *odling, urval*, men *framför allt noggrann rensning* och *sortering* förhöjer kvalitéerna, äfvensom att *alla* våra frösorter äro fullgoda och många ojemförligt bättre än andra goda varor. Detta skulle dock *ännu tydligare* framgå om vi icke uteslutit decimalerna och *ofta* *garanterat några % mindre* grobarhet än analysen medgifver. Man kan i allmänhet *icke tro*, hvarken hur *viktigt* eller *kinkigt* det är att rensa vissa frösorter, eller hur mycket *ogräs-* och *slamfrö* som dervid bortgår, ofta kanske 20 % för $\frac{1}{2}$ % högre *synbar* renhet. Det är *rensning* och *sortering* som fördyrar varorna, men som också *gifver dem sitt rätta värde*. Detta kan *icke för ofta* upprepas. Vi hafva rensningsredskap, som äro *oöfverträffliga* hvad beträffar *enkelhet* och *noggrann* sortering. Tager man därför vid bedömande af *våra varor alla faktorer* med i räkningen, så våga vi tro, att man *ej kan* köpa vare sig *bättre* eller *verkligt billigare* varor än de *bästa vi erbjuda*.

Man må ej tro, att någon *nåmnvärd förtjänst* kan beräknas på så *dyrbart behandlade fullgoda varor*, ty dels förstå *producenterna* att taga *bra betalt* för sin råvara och dels tryckas priserna genom den stora *konkurrensen* med orensade eller illa rensade, *osorterade* varor. Den *verkliga vinsten* stannar ifråga om goda varor, *alltid hos förbrukarne*.

Man kan och bör därför med *fullt förtroende* i god tid hos oss *beställa* sitt fröbehov, och vara *fullt förvissad* om, att erhålla *möjligen bästa* vara till *jämförelsevis* billigaste pris. Också ha *många* af våra ärade kunder *ofta* visat oss ett *oinskränkt förtroende*; vi äro *tacksamme* *derför*, och skola *göra allt* för att städse noga bevara detsamma.

Sifbertalen

i priskurantens kolumner utvisa: *1:sta* kolumnens, *priset för 100 t* , — *2:dra* kols, *priset för t* , då *mindre än 20 t köpes* af samma sort, — *3:dje* kols, *absoluta vigten*, d. v. s. hvad 1,000 äkta frökorn af sorten väga, (*ju högre abs. vikt, ju storkornigare* och bättre frö), — *4:de* kols varans *renhet*, d. v. s. hur många 100-delar af *dess vikt*, som äro *rent oskadadt, äkta frö*, — *5:te* kols, *grobarheten*, d. v. s. hur många som *säkert kunna gro* af hvarje *100-tal* äkta frökorn, — *6:te* kols, *främmande frö* af *odlade* växter, d. v. s. hur många 100-delar af *varans vikt* som bestå af *andra* slags *nyttiga* frösorter, ofta sådana som *höja varans värde* vid utsäde för foderskörd, — *7:de* kols, hur många 100-delar af *varans vikt* som bestå af *oskadliga* inblandningar, såsom söndrigt frö, skal, stjelk, sand o. d. — samt *8:de* kols *hur många ogräsfrön* som finnas *bland 10,000* äkta frö af varan. Dessa siffror åskådliggöra således varans *verkliga* beskaffenhet och *värde* såsom *utsäde*, hvarvid man dock äfven bör taga hänsyn till *skördeorten*, äfvensom till mängden af *främmande värdefulla fröslag* i varan, när det icke är fråga om *fröodling*, ty då bör man i *främsta rummet* se till, att få så *oblandadt* frö, som det ligger inom möjlighetens område att erhålla.

Om "Wagnerska" blandningarne.

☛ Vi anse oss icke vidare böra tillhandahålla dessa blandningar, och detta af följande skäl:

Om de någon gång tillfälligtvis innehålla frö till **fleråriga Vicia-arter**, så finnas dessa i så ringa mängd, att det ser ut som hade de oafsigtigt kommit med. Spår deraf har funnits i en af de poster vi sett. Och likväl vore, enligt vår åsigt, nämnde arters förekomst deruti **det enda** skäl, som skulle kunna föranleda försök med dessa blandningar. Ty utom deras underhålliga kvalitet, är själva **sammansättningen** sådan, att ingen vare sig frö- eller växtkännare skulle komma på den ideén, att **så ändamålslöst** välja frösorтер till frambringande af **mångåriga** foderväxtvallar i **vårt land**. De tyckas alla vara någorlunda lika och icke sammansatta efter någon begriplig princip, om icke **den**, att derpå förtjena mycket penningar och blifva utaf med eljest svårsålda kvalitéer. När i en fröblandning för **mångårig** vall, och till ett pris af **kr. 1,60 pr kilo**, tillsättes bland gräsarterna 26 % raygräs, hvaraf c:a 11 % italienskt, och 24 % **agnar** samt bland "leguminoserna" c:a 40 % de **billigaste** fröslag till **ettåriga** arter och 22 % timotej — se nedan anförde analys — så skall man verkligen vara mer än enfaldig för att ej förstå rätta afsigten dermed. En sådan blandning är **icke värd halva** det nämnda priset.

☛ Se sid. 9, **gräsfröblandning n:o 5**, som är **fullt så bra**, om ej bättre.

Enligt af herr Aug. Lyttkens, föreståndare för Nydala frökontrollstation vid Halmstad, oss benäget meddelad och sedermera offentliggjord analys å ett par prof af mera nämnde blandningar — hvilka prof vi hvarken sett eller insändt — ha de befunnits innehålla:

a) Klöfverarterna.		b) Gräsarterna.		Frö.	Agnar.
Rödklöfver	1,61 %	Avena elatior	11,05	1,03	%
Alsikeklöfver	14,54 "	Lolium perenne	14,40	8,79	"
Hvicklöfver	10,89 "	" italicum	11,47		
Ervum hirsutum	17,45 "	Festuca elatior	13,42		
" tetraspermum	6,95 "	" rubra	4,24	4,24	"
Medicago lupulina	15,29 "	Dactylis glomerata	14,65	1,70	"
Anthyllis vulneraria	3,78 "	Agrostis-arter	1,49	0,26	"
Lotus uliginosus	2,62 "	Holcus lanatus	1,18	0,36	"
Timotej	22,55 "	Alopecurus pratensis	0,00	1,03	"
Sand, skadadt frö m. m.	3,12 "	Poa, Aira, Briza m. fl.	1,03	0,46	"
Ogräsfrö, hvaribland klöfversnärja och rödklint	1,30 "	Bromus Schedonorus	2,01	0,64	"
Summa 100,00 %		Stjelm och div. agnar		5,13	"
				74,94 + 23,64	"
		Ogräsfrö		1,42	"
		Summa 100,00 %			

Förslag till passande fröblandningar för foderväxtvallar, jemte antydningar om odling af sådane.

Allt mer och mer har man under de senare åren lärt sig inse och uppskatta de stora fördelarne af att, jemte de af gammalt odlade klöfverarterna och timotej, beså sina "gräsvallar" äfven med andra, **finare, bättre, varaktigare och säkrare** foderväxter, i all synnerhet då syftmålet är, att åstadkomma mångåriga vallar. Under en följd af år ha vi tillhandahållit härtill lämpliga och erforderliga, skarpt rensade och sorterade fröslag af allra bästa beskaffenhet samt anvisat hur de böra för olika ändamål blandas. Också har vår årliga **omsättning oafbrutet stegrats**, och vi ha haft glädjen att från många håll mottaga **synnerligen tillfredsställande** meddelanden om resultaten af med våra fröblandningar anställda försök. En icke ringa jordareal ha dessa försök tillsammans omfattat, och icke sällan ha vi till skiljda trakter levererat utsäde till vallar om 10, 20, 30 å 50 tunnland.

Detta manar oss att något utförligare än hittills meddela våra åsichter om foderväxtvallars anläggning och om utsädets sammansättning m. m.

☛ I ingen handelsbranch **syndas mer än i fröhandeln**, hvilket särskildt gäller handeln med **klöfver- och gräsfrö**. I förening med orätt tillvägagående är nog detta orsaken till de flesta misslyckade försök, och man bör, för att undvika sådane, **aldrig utså annat än allra bästa utsäde**, följaktligen **hvarken** använda hemodlat **orensadt och osorteradt** frö eller **köpa sådant**. Knappast en **blond hundra** jordbrukare **kan** eller förstår att så behandla sitt hemodlade frö, att det blir bästa utsädesvara.

☛ Å **nästa sida stående tabell** får tagas till rättesnöre **endast** i det fall, att man använder **bästa möjliga utsäde**. Den är uppgjord efter **våra frösorтерs beskaffenhet**, och vid sammansättningen af en fröblandning måste man naturligtvis taga hänsyn ej blott till jordmån, läge, växternas natur o. d., utan lika mycket till **hvilka och hurudana** frösorтер i blandningen ingå. Om de s. k. Wagnerska blandningarne ha vi ofvan yttrat vår mening och detsamma gäller i viss grad alla fröblandningar, som uppgifvas passa för alla förhållanden. Ju sämre utsädet är, dess större mängd behöfves deraf.

Utsädets mängd måste rättas efter dess beskaffenhet. **Lika viktigt** som det är, att taga noga hänsyn till utsädets **renhet och grobarhet**, lika **orätt** vore det, att **endast** räkna med dessa faktorer, ty främmande

inblandningar och frösorternas **absoluta** vikt — vigten af 1,000 frökorn — måste också tagas med i beräkningen.

Gifvet är, att man af en frösor, som är 95 % ren, men blott 55 % grobar, behöfver omkring dubbelt så mycket utsäde som af samma sort, om den är 99 % ren och 99 % grobar. Men är varan i stället 55 % **ren**, så har man dessutom att räkna med 45 % främmande inblandningar, som, vare sig de utgöras af nyttiga eller skadliga grobara frösor, betydligt öka utsädesmängden och antingen kunna höja varans värde eller t. o. m. totalt tillintetgöra det. Med detta enda exempel är tillika visadt, att en beräkning af utsädesmängden endast på grund af det oegentligt s. k. "**bruksvärdet**," är absolut ohållbar.

I fråga om en **blandning**, bör också nödvändigtvis ihågkommas, att de flesta olika frösor hafva olika **absolut vikt**, och följaktligen äfven ett högst betydligt varierande antal frökorn på en gifven vikt. Så t. ex. får man af rödklöfver omkr. 250,000; af alsike- och hvitklöfver 700,000; af timotej, kamexing och luddtätel 1,100,000; af kryphven 5,000,000; af gröearterna 2,250,000; af ängkaffe 600,000; af knylhafre 150,000; af raygräsen 250,000; af hundexing 450,000 frökorn på $\frac{1}{2}$ kilo af hvarje sort. Här af är klart, att om man **efter vikt** beräknar utsädesmängden, med syfte att vallen skall innehålla en viss % af hvarje i blandningen ingående växtsort, men dervid utesluter här nämnda och ändå andra nödvändiga faktorer ur räkningen, så blir resultatet deraf ett helt annat än man afsett.

Vidstående tabell — anvisande blandningar för såväl 2-, 3- och 5-åriga som för fleråriga, d. v. s. 6 å 10-åriga **fodervall**ar med olika jordmån, och som för de flesta af landets trakter torde kunna tjena till **ledning vid försöks** anställande — är uppgjord efter de bästa källor, efter **praktiska rön** på sådana orter i utlandet, hvilkas klimat och jordmånsförhållanden likna våra, hvarjemte man äfven sökt särskildt lämpa den för vårt lands behof och efter numera äfven **inom landet** vunnen erfarenhet. Såsom **mera än en välment vägledning** bör dock hvarken tabellen eller det i öfrigt här meddelade anses. För **fleråriga vall**ar skulle egentligen en del **fleråriga papi-lionaceer** ytterligare föreslagits, men frö deraf finnes ännu icke att tillgå. Dock hoppas vi att nästa år kunna tillhandahålla de viktigaste af god **qualité**. För hvarje **väsentlig afvikelse** i läge och jordmån m. m. bör utsädet **mängd** och **sammansättning** ändras, och genom att vid försöksodling noga iakttaga de olika sorterna i vallen, finner jordbrukaren sjelf bäst hvilka som passa för hans mark; men är det till foderväxtodling afsedda fältets läge icke alltför **torrt** eller alltför **samt**, så kan tabellen gerna följas, och hvarken mer eller mindre utsäde användas om det tages af de **rena och fullgoda** frösor **vi tillhandahålla**. På **mycket god och kraftig** jord skulle måhända något tunnare utsäde förslå, men det är dålig ekonomi, att för **mycket spara** på utsädet, likasom det är slöseri, att utsäde mer än som behöfs. Att **jorden** skall vara **mycket väl beredd**, är här alltid förstått, men är den likväl **icke i bästa växtkraft**, så bör man taga **minst** det högsta quantum vi föreslagit eller för **säkerhets skull några** mer. För 2-åriga vallar kan man utesluta långsamt växande och öka med snabbväxande sorter, likasom man i nordliga trakter bör utesluta rödklöfver och ersätta den med säkrare sorter.

De i tabellen föreslagna sammansättningarna, afpassade för olika varaktighet och jordmån, afse att **frambringa icke blott en god första års klöfver- och gräsvall**, utan också en **säker, tät** och till så väl slätter

Till 2-, 3- å 5-årig fodervall användas:					6 å 10-års fodervall:			
Priset för frö enligt tabellen angives under hvarje kolumn, men blir billigare för 5 å 10 td.	god sandjord & sandmylla.	god sandjord & sandmylla.	merblad eller kraftig sandmylla.	god ådikad kärr- eller moss-jord	god lerjord & lernmylla.	god sandjord & sandmylla.	god sandjord.	kärr- eller moss-jord
	på vanlig lerjord & lernmylla.							
Frösor.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Antal $\frac{1}{2}$ pr tunnland af rena, fullgoda frösor.							
Kryphven . .	—	—	—	—	$\frac{1}{2}$	1	1	1
Ängkaffe . .	1 å 2	—	—	4 å 5	7	6	—	6
Vårbrodd . .	—	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{1}{2}$	1	—
Knylhafre . .	3 å 5	3 å 4	2 å 3	1 å 2	5	5	6	—
Änglostä . .	—	1 å 2	2 å 3	2 å 3	—	1	2	2
Luddlostä . .	—	—	3	—	—	1	—	—
Kamexing . .	1	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$
Hundexing . .	3 å 4	3 å 4	2	3 å 4	3	2	5	3
Hårdsvingel .	—	1 å 3	5	1	—	2	3	—
Ängsvingel .	2 å 3	—	—	3 å 4	6	4	2	5
Luddtätel . .	—	—	1	2	—	—	1	4
Raygräsen . .	3 å 4	3 å 4	3 å 4	2 å 3	3	3	3	3
Timotej . . .	3 å 4	2 å 4	2 å 4	4 å 5	3	2	3	3
Angsgröe . .	—	—	—	—	2	2	4	2
Betesgröe . .	1	1	1	2	3	3	2	3
Rödklöfver . .	8 å 9	8 å 9	4 å 5	—	2	2	—	—
Hvitklöfver . .	1 å 2	2	1 å 2	—	1	1	1	1
Alsikeklöfver	2 å 3	2	—	2 å 3	3	2	1	2
Sandvåppling	—	1 å 2	3	$1\frac{1}{2}$	—	2	2	—
Humleluzern .	1	1	2 å 3	2 å 3	1	$\frac{1}{2}$	1	1
Gigelsärt. . .	—	—	—	—	—	1	1	—
d:o, stor . .	—	—	—	1 å 2	1	$\frac{1}{2}$	—	$1\frac{1}{2}$
Duffins. m. fl.	—	—	—	—	—	—	3	3
Kummin . . .	1	1	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	—	—	1
Innalles pr tunn.	30 å 40	30 å 40	32 å 40	32 å 42	42	42	42	42
Ungefärlig kostn. pr tunn., Kronor	17 å 24	16 å 23	15 å 20	17 å 24	30	28	24	27

som bete egnad **2:dra, 3:dje och 4:de års eller flerårig foderväxtvall**, för hvilka ändamål man valt så väl hastigt växande skydds-, mellan- och bottenväxter, som ock sådana, hvilka först så småningom blifva stora och frodiga. Timotej och hundexing, hvilkas rötter af kreaturen lätt uppryckas, äro dock **icke** passande för bete.

De i blandningarne föreslagne **ettåriga** och kortvariga växterna må icke anses öfverflödiga för mångåriga vallar. Inblandade i **passande mängd** äro de tvärtom **nödvändiga**, dels såsom bidragande att skydda trögt växande eller i början ömtåligare sorter, dels såsom afsedda att väsentligt öka **första** och **andra** årets skördar. Genom att de tidigt och ofta afmejas, så att blomsättningen alltjemt hindras, tvingas dessutom många af de egentligen ettåriga arterna, att år efter år fortfarande bibehålla sig i vallen, ehuru de likväl, såsom ju meningen är, så småningom försvinna, efter att hafva fyllt sin bestämmeelse.

Det uteslutande bruket af **några få** sorter är **icke klokt**, och märkvärdigt är, att man, efter upprepade dåliga resultat, ännu så envist fasthåller dervid. **Ju flera passande foderväxter man odlar tillsammans, ju rikare och säkrare blir skörden, ju kraftigare, finare och bättre både foder, bete och ladugårdsprodukter** erhåller man. **Detta gäller alla slags foderväxtvallar**, vare sig ett- eller tioåriga, och har man en gång försökt sådana blandningar samt dervid gått rätt tillväga och utsått allra bästa frö, så återgår man nog icke till bruket af endast klöfver och timotej.

Af helt naturliga orsaker, och då **de flesta** här föreslagne foderväxter **äro fleråriga** eller likväl bibehålla sig i vallen, är det — när brukningssättet medgifver det eller kan lämpas derefter — **vida fördelaktigare att odla varaktiga** än kortvariga vallar, och man skall finna, att äfven de här föreslagna blandningarne för 2—5-åriga vallar förete den största frodighet just när de på 3:dje eller 5:te året skulle upptagas. Vallar af **4, 5 till 6 års varaktighet** torde på **mycket god, växtkraftig jord** visa sig fördelaktigast och mest gifvande. Jord, som man af en eller annan orsak icke vill eller kan **ofta** upptaga och bearbeta, eller som icke är lämplig för ofta upprepad odling af andra kulturväxter, torde deremot bäst och **i längden** billigast kunna igenläggas till ännu varaktigare, 6 å 10 års eller permanent foderväxtvall för slåtter eller bete.

Till anläggning af ifrågakarande **skörde- och betesfält** bör föredragas en välskött träda eller **välgödd jord**, som förut burit rotfrukter och blifvit möjligast väl befriad från ogräs. Om hösten beredes jorden väl, gödslas tillräckligt, helst med väl brunnen stallgödsel, aska och kalirika ämnen samt kalk, allt efter förhållandena, och arbetas **djupt** samt **fördelas så fint**, som möjligt. I allmänhet gäller det, att jorden för sådd af dessa foderväxter skall vara lika väl gödslad som för såd, och **ju rikare man gödslar, ju sorgfälligare man bereder jorden, dess rikare blir resultatet.**

Skyddsådet, då sådant användes, hvilket som regel torde vara fördelaktigast, bör helst vara **hafre**. Likväl är skyddsåde, särdeles på **mycket god och ogräsfri** jord, icke absolut nödvändigt, ty sådant ingår i de af oss föreslagna blandningarne och kan lämpligen ökas med italienskt eller engelskt raygräs, losta m. fl.

Sådden af här angifne eller annorlunda sammansatta blandningar bör helst ske om våren på **öppen mark**, innan jorden hunnit uttorka. De kunna dock äfven utsås hvilken tid som helst, under senvåren, om sommaren eller på hösten, men då behöfves större utsädesmängd.

När såd omvändes till **skyddsåde**, utsås den **först**, men helst glest — så att den hvarken upptager för mycket af den för de varaktigare foderväxterna afsedda platsen eller hämmar och hindrar deras utveckling — samt myllas på vanligt sätt. **Genast derefter** utsås och myllas foderväxtfröet, **det tyngre för sig och det lättare för sig**. Vi ha här ofvan angifvit hvilka fröslag äro lätta och hvilka tunga, men hänvisa för öfrigt till den för hvarje särskild sort uppgifna absoluta vigten. — I förbigående anse vi oss böra anmärka, att en frösorts absoluta vikt i hög grad beror på hur omsorgsfullt agnar, slam- och småfrö äro frånrensade, hvarför den för sämre varor är mycket lägre än för fullgoda.

Af **mycket stor betydelse** är det, att möjligast **jemnt fördela utsädet**, hvarför det helst bör sås i olika riktningar öfver fältet. De frösorser, som kunna sås med maskin, böra naturligtvis, af flera orsaker, helst maskinsås. **Det utsäde vi leverera, är dock så tungt och rent**, att — om det af en **van säningsman** sorgfälligt och under ständig omblandning utsås för hand samt i olika riktningar — man **gera kan på en gång tillblanda** alla fröslagen och utså dem tillsammans, hvilket praktisk erfarenhet bekräftar.

På det frökornen **ej må komma djupt** i jorden — då icke gro utan ruttna — **myllas de mycket lätt**, helst med ett drag af en lätt, öppen harf, eller ock öfverfares fältet efter sådden med en tung vält. Vältningen får dock under alla förhållanden icke underlåtas. Bättre är i allmänhet, och **isynnerhet på styf jord**, att fröet blott nedtryckes i jorden än att det kommer för djupt. Finkorniga fröslag, såsom kryphven, gröearterna m. fl., kunna knappast eller åtminstone högst osäkert och ojemt gro om de icke ligga omedelbart i jordytan, så att luft och ljus kunna fullt medverka till groningen. Gröfre frösorser böra dock helst få en tunn jordbetäckning.

När **skyddsådet** och en del af foderväxterna **kommit upp** och hunnit till någon styrka, under **gynnsamma** jordmåns- och väderleksförhållanden omkring 4 å 5 veckor efter sådden, bör fältet **lätt mejas**, hvilket efter passande mellantid förnyas, hvarvid det båda gångerna efter grönskördens inbergande starkt **vältas**. Detta befordrar i hög grad de unga foderplantornas trefnad, tillväxt och utveckling såväl under som ofvan jord.

Vallen bör sedermera noga skötas och **vidmakthållas** genom i rätt tid företagen **vältning, harfning, isåning** om det behöfs och **öfvergödning**, hvilket i främsta rummet gäller vallar, afsedda för längre varaktighet. Som af det ofvan anförda framgår, kan man vid här ifrågakarande förfaringssätt — då skyddsådet skördas omoget till grönfoder — redan **samma år** utsädet skett, skörda vallen tre gånger. Sedermera kan af dessa vallar årligen påräknas **två, tre, kanske fyra grönfoderskördar** samt dessutom godt och närande höstbete.

Särdeles välgörande för växterna är, att de **ofta skördas**. Derigenom blir vallen tätare och **fodret mycket finare** samt mera **närande**, men låter man växterna stå på roten tills de blommat och sätta frö, så blifva de flesta **triåriga** och för kreaturen **osmakliga**, vare sig de uppfodras gröna eller torkas till hö.

Härofvan har det endast varit fråga om skyddsåde, skördadt grönt, hvilket tvefvelsutan är säkrast och ända-

målsenligast, men **älfven i säd, afsedd att skördas mogen**, kunna ifråga varande gräs- och klöfversorter insås och gifva särdeles **gynsamma resultat**, blott icke säden blir för frodig eller lägger sig.

Sjelfklart är, att säd, som skall stå till mognad, och hvari man sått foderväxtfrö, bör skördas så snart sig göra låter, så att den ej längre än absolut behöfligt får hindra foderplantornas utveckling för hösten och kommande år.

Men hur tidigt säden än kan bergas, har den likväl hunnit hindra en mängd frökorn att gro, äfvensom måhända förqväst en hel del uppspirade späda plantor, och i alla fall kan man vid detta tillvägagångssätt icke påräkna någon egentlig tillväxt på fodervallen förr än efter sädesbergningen. Rådligast torde därför vara, dels att af foderväxtfröet **använda några Ø mer** pr tunnland, dels att icke utså det i för tät säd.

I hafre och korn tillgår sädden så som ofvan blifvit antydt.

I råg torde sädden **bäst ske på följande sätt**: Gräsfrösorterna sås samtidigt med rågen om hösten och myllas som ofvan angifvits. Klöfverfrösorterna — och i vissa fall äfven timotejfröet — **insås** deremot i rågen om våren på vanligt vis. — Ett annat sätt, som äfven med fördel blifvit använt, är att **alla frösorterna utsås om våren**, kanske helst i April. Om rågens tillstånd och jordens beskaffenhet samt öfriga omständigheter sådant medgifva, erhåller utsädet då **helst** ett drag af en **lätt**, öppen harf eller åtminstone en stark vältning, hvilket i de flesta fall äfven kommer rågen väl till godo, och ofta ändå måste företagas för att stärka rågrötterna och gifva jorden nödig fasthet.

Kan man emellertid icke gifva utsädet en sådan behandling, är det bättre att **utesluta lätta fröslag**, såsom ängkafe, luddätel m. fl., hvilka då lätt skulle kunna fastna i rågbladen, och att i stället **heldre taga mer af de tyngre** gräsfröslagen, raygräs, knylhafre, ängsvingel, hundexing, losta, ängsgröe, kamexing m. fl., hvilka ju lika lätt som klöfver- och timotejfröet kunna bringas i jorden och gro.

Resultatet af att tillsammans odla många olika foderväxter blifver, som redan är antydt, i de allra flesta fall — och alltid när man går rätt och grundligt tillväga — **säkrare och bättre** än det vanliga, hvarjemte det **foder och bete**, som deraf erhålles, blir **smakligare, finare** och af **högre näringsvärde**, hvilket naturligtvis återigen bidrager till **ästadkommande af finare och bättre ladugårdsprodukter**.

☞ För mycket torr och mycket **sank** mark af olika jordarter, finnas lämpliga frösorter å lager, och åtaga vi oss gerna att dertill leverera passande blandningar.

Till **torr jord** användes, efter jordmännens art: krustätel, vårbrodd, knylhafre, luddlost, hårdsvingel, raygräs, ängsgröe, betesgröe, hvitklöver, sandvåppling och gigelsärt i lämplig blandning.

Till **våt jord**: kryphven, ängkafe, änglost, kamexing, mannagräs, rörflen, luddätel, ängsgröe, kärrgröe, alsikeklöver och stor gigelsärt sammanblandade i passande kvantiteter.

Likaledes blandningar för **ettåriga vallar** och till **insädd i äldre**, då nödiga upplysningar meddelas oss rörande jordens läge och beskaffenhet m. m. Hårtill passa, efter förhållandena, rödklöfver, blockklöver, humleluzern, duf- och sparflins, raygräsen, losta-arterna och knylhafre m. fl. i lämplig blandning.

Man kan, på order i god tid, hos oss erhålla **alla** hithörande frösorter, såsom af analystalen synes, af allra bästa **qualité**, antingen **hvarje slag särskildt** eller flera **blandade efter önskan**. Få vi ej **uttrycklig order att blanda** sorterna, så levereras **hvar sort för sig** och i **alla fall** särskiljas alltid de sorter som kunna sås med maskin, såvidt detta ej särskildt undanbedes.

☞ Då utsäde, enligt tabellen köpes till minst 5 tunnland och vi slippa besväret att särskildt emballera hvarje frösor, beräknas **partipriset** för alla sorterna. ☞

I. Frö till Gräsväxter.

☞ De här **icke** uppförde **grässlagen** äro med få undantag sådana, hvaraf äkta eller dugligt frö tyvärr ej ännu kan anskaffas. Då vi icke vilja föra annat än rent, godt och äkta frö, anse vi **bäst** att alldeles utelemna dem. I år ha vi dock lyckats anskaffa **utmärkt frö** äfven till **sällsynta sorter**.

I ingen handelsbranch bedrivs mer humbug än i fröhandeln. **Många fröhandlare** föra i sina priskuranter en mängd gräsfrösorter, som de verkligen icke innehafva, men hjälpa sig dermed, att de expediera **samma sorter** under många **olika namn**. Så säljes *Aira flexuosa* för *Avena flavescens*, *Anthoxanthum Puelii* för *A. odoratum*, *Festuca duriuscula* för *F. rubra*, *Lolium perenne* för *Festuca elatior*, *Poa pratensis* för *P. trivialis* m. m. m. m., hvarjemte *Agrostis*, *Alopecurus*, *Avena*, *Cynosurus*, *Dactylis*, *Holcus* och *Lolium* m. fl. sorter **vanligast** bestå af kanske **mest agnar och ogräs**. Af de vanligen i **handeln gängse** **qualitéerna** kan man därför **icke påräkna** att få de växter, man verkligen önskar, och måste dessutom deraf till samma areal **använda mer än dubbelt** så mycket utsäde som af de **välrensade, äkta frösorter** vi tillhandahålla.

☞ Till **fodervallar** beräknas **ungefär** det i förestående **tabell**, sid. 5, för hvarje sort anförda **quantum pr tunnland** om **bästa qualité** användes. Till trädgårdsmattor sammansätts endast de finare sorterna och på helt annat sätt. Dertill fordras också mycket mera utsäde, allt efter jordmån och läge.

☞ **Beställningar å gräsfrö** torde **benäget göras så tidigt som möjligt**, ty senare på våren äro vanligtvis många sorter slutsålda och kunna **sällan** ånyo anskaffas af lika god beskaffenhet.

Sorternas svenska och latinska namn samt fröets skördeort eller härkomst m. m.		Då mindre än 20 ö. köpes af samma sort, beräknas ö.-priset.		Pris pr 100 ö. kronor.		Pris pr ö. öre.		1000 st. frö väga gram		Renhet 0/0		Grobarhet 0/0		Främmande inblandningar		Antal ogräsfrö på 10,000 äkta.
												Frö af odlade växter 0/0		Sändrigt frö, stjelt, agnar, sand o. d. 0/0		
Kryphven, Fioringräs, (<i>Agrostis stolonifera</i>) tyskt frö Växer nästan hvar som helst, men blir yfvigast i <i>sandblandad fuktig lerjord</i> . På torr sandmark blir den småväxt och tufvig; men är likväl på sådan mark af värde, och sammanbinder flygsanden med sin starka rotväfnad. Omtyckt mellan- och betesgräs samt af erkändt värde för gräsplaner i trädgårdar.		60	65	0,10	98	82	0	1,9	8							
Kruståtel, (<i>Aira flexuosa</i>) tyskt frö Kruståteln är, i förening med andra passande grössorter, isynnerhet att rekommendera för <i>torr, mager och högländt mark</i> till vallar och planer; betas gerna af boskapen.		20	25	0,55	89	62	1,6	9,9	15							
Ängkafle, (<i>Alopecurus pratensis</i>) svenskt frö Mycket värderikt, sött, saftigt och mjukt fodergräs. Blir kraftigast i <i>god, multrik och något fuktig jord</i> , helst sådan <i>lerjord, som stundom öfversvämmas</i> , hvarest det vida öfverträffar timotej. Återväxer hastigt efter slåtter och är mycket varaktigt. Kan äfven ingå i blandningar till gröfre gräsplaner i stora trädgårdar eller parker. Fröodling deraf se sid. 17.		88	95	1,20	80	84	0	20,1	0							
Vårbrodd, (<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.) äkta tyskt frö Ett välluktande, mycket tidigt och godt gräs för <i>både torr och fuktig mark</i> ; användes dock blott i förening med andra sorter och gifver höst såväl arom som en frisk och angenäm lukt. Ingår äfven i blandningen för finaste gräsplaner. Om fröodling se sid. 18.		245	260	0,50	90	69	0,9	7,9	98							
Knylhafre, (<i>Avena elatior; Arrhenaterum elatius</i>) franskt frö Knylhafren är ett af de bästa högt växande fodergräs, synnerligen på <i>mergelhaltig, lerblandad, ej alltför fuktig sandjord</i> . Dess största värde ligger deri, att det går väl till <i>äfven på torra och högländta</i> platser, der andra gräs ha svårt att komma fort. Om fröodling deraf, se sid. 17.		80	85	3,55	98	95	0,9	1,2	5							
		65	70	3,40	70	93	21,5	8,3	23							
Guldhafre, (<i>Avena flavescens</i>) äkta tyskt frö Ett värdefullt, tidigt, rikt gifvande, fint, mjukt och bladrikt samt närande mellangräs, som passar för <i>hvarje god, ej alltför fuktig jordmån</i> , men blir <i>bäst på mergel- och kalkhaltig jord</i> . Bör ingå i hvarje blandning för sådan jord, hvarpå detta förträffliga gräs kan trivas. <i>Dugligt frö</i> af detta gräs är en <i>sällsynthet</i> . Om fröodling, se sid. 18.		325	350	—	—	—	—	—	—							
Rörflen, (<i>Balclingera</i> eller <i>Phalaris arundinacea</i>) tyskt frö Ett flerårigt, öfver manshögt, bladrikt, förträffligt gräs för <i>fuktig och periodvis öfversvämmande mark</i> . Ätes gerna af boskapen såväl grönt som torkadt, men bör sköras tidigt, enär det eljest blir hårdt och sträfft. Gifver utomordentligt rika skördar, växer hastigt åter och lemnar förträffligt, varaktigt bete. <i>Dugligt frö</i> är mycket <i>sällsynt</i> .		120	130	0,80	97	76	0,6	1,8	7							
Ängs- eller Renlost, (<i>Bromus arvensis</i>) danskt frö		30	35	2,30	96	95	3,8	0,7	0							
Ludd- eller Mjuklost, (<i>Bromus mollis</i>) danskt frö		15	20	4,25	90	95	8,3	1,4	41							
Båda äro ettåriga, rätt goda fodergräs och kunna med fördel användas till isäning på glesnade vallar, som man ej för året vill upptaga, äfvensom tillsammans med andra, hastigt växande sorter till skörd samma år de utsås. Utmärkt skyddsgräs för finare sorter. <i>Ängslostan</i> , som är störst och bäst, håller till godo med <i>nästan hvarje jordmån</i> , hvaremot <i>luddlostan</i> bäst frodas på <i>torr, sandig lerjord</i> . I <i>fet jord</i> blifva båda sorterna större och bättre än i mager.																
Kamexing, (<i>Cynosurus cristatus</i>) holländskt frö Ett fint, godt och närande betesgräs, som med begärlighet ätes af kreaturen. Bildar, om det ofta afmejas, täta och vackra torfvor, hvarför det bör ingå i hvarje blandning till trädgårdsplaner. Trifves bäst på <i>fuktiga platser</i> , men, om jorden är <i>god, äfven på torr mark</i> . Om fröodling, se sid. 18.		105	110	0,45	98	77	0,8	1,3	5							
Hundexing, (<i>Dactylis glomerata</i>) tyskt frö Är ett af de bästa, tidigaste, hastigt växande och mest gifvande fodergräs samt så mycket mer att rekommendera, som det trifves på <i>alla sorter jord</i> , med undantag af <i>mycket torr och lätt samt mycket sank</i> . Bör afmejas innan eller kort före det börjar blomma. Till planer i trädgårdar bör det icke användas. Om fröodling deraf, se sid. 17.		75	80	0,98	99	84	0	0,6	6							
Hårdsvingel, (<i>Festuca duriuscula</i>) tyskt frö		45	50	0,86	98	93	0	1,5	4							
Ängsvingel, (<i>Festuca elatior</i> eller <i>pratensis</i>) svenskt frö		75	80	2,22	99	94	0,6	0,3	74							
Dessa svingelarter räknas till de nyttigaste grösslagen. <i>Hårdsvingel</i> , som är en <i>bättre varietet</i> af fårsvingeln, lemnar på <i>torr och mager jord</i> , der knappt något annat gräs skulle kunna växa, ett ypperligt färbete och är ett godt bottengräs i fodervallar. <i>Ängsvingeln</i> trifves bäst i <i>kraftig, något fuktig lerjord</i> ; är ett af de högsta och bästa gräs för fodervallar och ängar samt dessutom af stort värde för större gräsplaner i parker och trädgårdar. Om fröodling deraf, se sid. 18.		75	80	1,89	99	96	0	0,5	1							

Sorternas svenska och latinska namn samt fröets skördeort eller härkomst m. m.	Då mindre än 20 $\frac{1}{2}$ köpes af samma sort, beräknas $\frac{1}{2}$ priset.	Pris pr 100 $\frac{1}{2}$ kronor.	Pris pr $\frac{1}{2}$ öre.	1000 st. frö väga gram.	Renhet $\frac{0}{100}$	Grobarhet $\frac{0}{100}$	Främmande inblandningar.		
							Frö af odlade växter $\frac{0}{100}$	Söndrigt frö, stjelt, agnar, sand o. d. $\frac{0}{100}$	Antal ogräsfrö på 10,000 äkta.
Esparsett , (<i>Onobrychis</i> eller <i>Hedysarum sativum</i>) tyskt frö Flerårig. Växer egentligen på kalkmark och håller tillgodo med sådan af äfven tårlig beskaffenhet. En värdefull foderplanta för hästar och hornboskap, vare sig den användes som grönfoder eller som hö. Dessa blommor äro mycket omtyckta af bien.		20	25	15,8	99	87	0,6	0,3	21
Gigelsärt eller Käringtand , (<i>Lotus corniculatus</i>) tyskt frö		225	240	1,08	97	85	0	1,2	138
Stor Gigelsärt eller Käringtand , (<i>Lotus villosus</i>) tyskt frö I förening med andra gräs- och klöfversorter lemna dessa ypperliga växter ett godt och närande foder för mjölkkor. Hålla tillgodo med hvarje jordmån och äro mycket väl värda att rekommenderas. Om fröodling, se sid. 17.		90	95	0,60	81	80	1,6	16,1	93
Duf- och Sparflins , (<i>Ervum hirsutum & tetraspermum</i>) tyskt frö Ettåriga, mycket värdefulla, närande betesplanter i förening med andra, passande gräs- och klöfverväxter. Äro ej kinkiga på jordmån , endast den är något kalkhaltig. Dessa växter, hvilkas frö alltid fås blandadt, kallas i utländska priskuranter <i>Vicia cracca</i> (Fogelvicker), men detta namn är falskt och gäller en flerårig art af högre värde.		15	20	7,85	85	75	13,2	1,3	19
— — — — —									
Spillfrö , bestående af allt slags godt foderväxtrö , som spilles vid expeditionen, äfvensom af det sämsta frånrensningensfröet m. m. Kan användas till besäning af kärr, svältor, mader o. s. v., der man ingenting annat kan eller vill odla, men hvaraf man likväl skulle önska åtminstone grönfoderskörd		6	10	—	—	—	—	—	—
— — — — —									
Säljes endast direkt till landtbrukare , men på inga villkor till handlande för återförsäljning.									
— — — — —									
III. Diverse foder- och ekonomiväxter.									
Kummin , (<i>Carum Carvi</i>) svenskt frö Trifves bäst på någorlunda kraftig lerjord och är i förening med gräs- och klöfverväxter af mycket värde i foderväxtvallar, enär den gifver fodret arom och bidrager att göra det begärligt för kreaturen.		45	50	2,65	99	76	0	0,9	7
Bohvet , (<i>Polygonum Fagopyrum</i>) svenskt frö Trifs på nästan all slags lätt, lös och mager jord , hvarför detta sädesslag är af stort värde. Utsås vid midsommar omkring 45 $\frac{1}{2}$ pr tunnland till grönfoder. Odlad tillsammans med spergel eller senap gifver det äfven ypperlig grönskörd. Sjelfva fröet är äfven ett ypperligt foder, dels som gröpe, dels som gryn.		11	15	21,9	96	90	1,1	2,8	0
Foderkål , äkta träd- eller kokål, stor grön skotskt frö Förträfflig och på senare tid mycket använd till kreatursfoder. Sås 2 à 3 $\frac{1}{2}$ pr tunnland. Lyckas bäst i kraftig, gödslad , men lätt lera samt ler- och sandjord .		75	80	3,52	99	78	0	1,2	1
Lupiner , gula (<i>Lupinus luteus</i>) tyskt frö Lupinens värde i landtbruket har under de senare åren blifvit allmänt erkänt. Trifs t. o. m. på mager sandjord och är rätt hårdig. Utsåde 50 à 60 $\frac{1}{2}$ pr tunnland till grönfoder och grüngöding, hvartill den förträffligt passar.		8	12	127,5	99	92	0	0,3	0
Majs eller Turkiskt hvete , (<i>Zea Mays</i>). håsttand-, amerikansk, äkta amerikanskt frö Fordrar skyddadt läge och kan odlas på all slags djup, starkt gödslad jord , utom styf lera, men trifves bäst i fet, djup lermylla . Lemnar utomordentligt rik skörd, som vida öfverträffar hvad våra vanliga grönfoderväxter förmå gifva. Sås i slutet af Maj eller första hälften af Juni. Hos oss är det af stor		10	15	346,5	97	92	0	2,5	0

Sorternas svenska och latinska namn samt fröets skördeort eller härkomst m. m.		Då mindre än 20 Å köpes af samma sort, beräknas Å-priset.	Pris pr 100 Å kronor.	Pris pr Å öre.	1,000 st. frö väga gram.	Renhet %	Grobarhet %	Främmande inblandningar.		
								Frö af odlade växter %	Söndrigt frö, stjelk, agnar, sand o. d. %	Antal ogräsförö på 10,000 åkra.
Kålrötter trivas bäst på väl gödslad lättlera. Sås i april och maj, 5 à 6 Å pr tunnland på drill. Af vårt svenska frö får man mycket slätare och bättre rötter, men äfven det skotska fröet är taget efter valda fröstockar. De kallas hos oss vanligen Rotabaggar och äro lika användbara för köket som till kreatursfoder. Gifvas åt både mjölkkor och gödboskap. Plantor, uppdragna i kallbänk eller på passande ställe å kalljord, begagnas till efterplantering å de ställen i turnipsfälten, hvarest luckor genom jordloppornas härjningar eller af andra orsaker uppstått. Om fröodling deraf, se sid. 18.										
Foderrofvor, (Turnips)										
hvita, runda:		} af sorgfälligt valda fröstockar.								
" white globe, mycket stor, kan sås sent i all slags jord . . .			45	50	2,83	98	99	0	1,6	0
hvita, runda, rödtoppiga:										
" red top globe Lincolnshire, stor, trifs äfven på lätt jord . . .			45	50	2,88	99	99	0	1,8	0
" grey stone, (Prince af Wales), stor, utmärkt, ganska hållbar och mycket gifvande . . .			50	55	2,84	98	97	0	1,9	0
gula, runda, rödtoppiga:										
" purple top yellow bullock, fast och väl hållbar . . .			45	50	2,80	99	98	0	0,2	1
gula, runda, gröntoppiga:										
" green top yellow bullock, fast och väl hållbar . . .			45	50	2,35	99	99	0	0,8	2
" early improved, växer hastigt, passar bäst för sen sådd . . .			50	55	2,35	98	99	0	1,8	0
" Dale's hybrid, utmärkt, fast och väl hållbar . . .		45	50	2,32	99	96	0	0,2	0	
hvita, långa:										
" white tankard green top, håller sig bättre än rund hvit . . .		45	50	2,80	98	98	0	1,6	0	
" white tankard red top, hållbar, trifs på lätt jord.		55	60	2,40	99	96	0	0,4	0	
gula, långa:										
" yellow tankard green-top, växer hastigt, kan sås sent . . .		50	55	2,01	97	95	0	2,9	0	
" bortfelder, stor, utmärkt tysk sort, mycket gifvande och hållbar, tyskt frö		35	40	2,02	96	99	0	3,9	0	
Dessa roffrösorter, med undantag af bortfelder, äro införskrifne från Skotlands främste odlare. De böra ej sås tidigare än kort före eller omkring midsommar, då jordloppor ej så mycket förstöra de unga plantorna. På drill sås 4 à 6 Å pr tunnland och jorden kan heldre vara något mager än nygödslad. Stark gödsling är mycket fördelaktigt för rofvorna, endast den sker i god tid före sådden, men har man mycket väl brunnen gödsel, så kan man i nödfall gödsla strax före eller samtidigt med drillplöjningen. De långa sorterna fordra djupare, och de gula runda något kraftigare jord. Rofvor gå bäst i lös och lätt sandmylla och mulljord, men trivas äfven väl i lätt lerjord om den är väl afdikad och genomgödd. Rofvorna äro i allmänhet ej så hållbara som kålrötterna, ej heller så närande, men gifva deremot rikare afkastning och äro ett godt foder för ung- och gödboskap. Äfven mjölkkor kunna utan olägenhet utfodras dermed, hvilket särskildt gäller de gula rofvorna, om de ej gifvas i för stora portioner. Vid utfodringen är det bäst att börja med de hvita turnipsorterna, som äro störst, men minst hållbara, hvarefter tagas de gula, röd- och gröntoppiga samt till sist bortfelder och rotabaggar. Derför är det angeläget att odla flera sorter, så att man ej nödgas att för hastigt uppfodra förrådet. Om fröodling, se sid. 19.										
Foderbetor eller Runkelrofvor,										
" mammuth, röd, ovanligt stor, mycket gifvande . . . svenskt frö		35	40	26,2	99	85	0,1	0,6	0	
" golden tankard, guldgul, stor, oval, mycket gifvande, svenskt frö		35	40	25,5	98	82	0,3	1,9	0	
Oftvannämde torde vara de bästa sorterna. Lyckas bäst i väl gödslad, kraftig mulljord. De växa högt upp ur jorden och förtjena väl en allmänare odling. Äro hårdiga, lätta att odla och ej så mycket angripna af jordloppor som kålrot och rofvor. Lemna rik afkastning och brukas isynnerhet gerna till foder åt mjölkkor, emedan mjölken ej deraf får den sträfv smak, som så lätt uppkommer då turnips för mycket användes. Smöret blir äfven af finaste qualité efter fodring med betor. Sås i April eller början af Maj 10 ånda till 15 à 20 Å pr tunnland, efter fröets godhet, och så att 2-3 frökapslar komma på hvarje ställe der en planta skall växa upp. De svagaste plantorna utgaltras sedan och kunna användas att plantera i möjligen uppkomna luckor i fältet. Se afbildningen å nästa sida. Om fröodling deraf, se sid. 19.										
Sockerbetor, förädlad, sockerrik sort . . . svenskt frö										
Böra ej sås för sent, ej heller i nygödslad jord, emedan sockerhalten i så fall betydligt minskas. De blifva, liksom foderbetorna, bäst i god sandblandad lernmylla. Användas äfven och med stor fördel till foder. Utsäde som föregående.		40	45	22,4	98	74	0,1	1,7	0	

Om fröodling.

Enär efterföljande uppsats, som första gången meddelades i vår priskurant N:o 5, tillvunnit sig den uppmärksamhet, att **våra på egna analyser grundade uppgifter** om frösorternas abs. vikt och grobarhet m. m. blifvit anförda i Prof. Arrhenii förra året utgifna arbete: "Om foderväxtodling och ängsskötsel", anse vi oss böra intaga den äfven nu, så mycket mer som den derigenom äfven vinner ökad spridning.

Obestridt torde numera vara, att vårt fosterland för odlingen af många frösorter erbjuder stora fördelar, och **väl odladt svenskt frö** har redan förvärfvat ett godt namn i den utländska marknaden.

Ännu är dock denna inkomstkälla alltför litet känd af jordbrukarne, och med undantag för några få frösorter behöfver landet importera stora massor af frö. Förhållandet både kunde och borde dock vara tvertom. Detta, jemte upprepade förfrågningar, har manat oss, att till de många, som mottaga denna priskurant, lemna några korta antydningar och vinkar om fröodling af mera lönande sorter, i förhoppning att dermed hos någon lyckas väcka håg och lust för den goda saken.

Främsta villkoret för all både **växt- och fröodling** är en **passande**, väl afdikad, väl och rikligt, i rätt tid gödslad, arbetad och från allt ogräs befriad samt fortfarande väl häfdad jord; utan detta får odlaren ringa lön för mödan.

Dernäst fordras lika nödvändigt det **bästa möjliga utsäde**. Utsädet skall vara **äkta**, d. v. s. den art eller varietet man vill odla och ingen annan; **rent**, d. v. s. så litet som möjligt blandadt med andra fröslag, vare sig af odlade växter eller ogräs; **väl moget, storkornigt, tungt och grobart** samt skördadt under ett klimat, som icke blott gynnat dess utveckling i alla hänseenden, utan äfven borgar för de deraf uppspirande plantornas trefnad, framgång och fullständiga utveckling. Det är af flera skäl **ofta fördelaktigast** att använda **fullgodt utländskt "stamfrö"**. Alla växter fordra nemligen för sin fulla utbildning såväl **passande jord som passande klimat**. Endast i åtnjutande af dessa nödvändiga villkor, jemte sorgfällig vård, uppnår den **odlade växten** högsta möjliga fullkomning och lemnar då äfven fullgodt frö, som ärver hans egenskaper och fortplantar dem.

Nödvändigt är vidare, att **sådden** sker i **rätt tid**, på **bästa sätt**, **lagom tjockt** och **lagom djupt**. Såningstiden beror af många omständigheter, men som **regel** gäller, att sådden skall ske vid **passande väderlek** samt då **jorden** dertill är fullt tjenlig och färdigberedd. Ett fåtal frösorter sås på **bästa sättet**, som onekligen är, att nedlägga frökorn just på hvarje plats, der man vill att plantor skola växa. De frösorter, som **kunna sås med maskin** och samtidigt myllas, torde helst böra maskinsås, och för många växters behöriga skötsel är **radsåning** nödvändig. Utsädet **mängd** bör rättas efter dess **beskaffenhet**. Af rent, oblandadt, fullgodt utsäde sås naturligtvis tunnare än af sämre, och äfven derigenom blir **godt utsäde billigare** än dåligt. Men hvarje växt fordrar också ett för sin fulla utveckling tillräckligt utrymme, i synnerhet då det gäller att deraf skörda frö, hvarför utsädet **mängd** äfven rättas efter växtens blifvande storlek och behof af näring ur jord och luft. Likväl kan man ju icke påräkna, att alla utsädda frökorn, äfven om alla äro grobara, komma så i jorden att de frambringa hvar sin planta, och äfven om de det gjorde, så skola skadedjuren nödvändigt ha sin del af bytet. Derfor är det dålig ekonomi att spara för mycket på utsädet. På sämre jord användes förhållandevis mer utsäde än på kraftig. Af stor betydelse är att **nedmylla** det sådda, **hvarken för djupt eller för grundt**. Komma frökornen för djupt, så att luft och värme ej nå dem, så gro de icke, utan antingen ruttna eller ligga oförändrade kvar i jorden. Ju **smärre** frökornen äro, dess **grundare** skola de myllas, och på **lätt, lös jord myllas djupare** än på styf. — Har man iakttagit allt detta, så beror skörden mest på väderleken, men ogynsam väderlek verkar mindre skadligt om allt är väl förberedt och **skötes väl**. **Fröskörden** skall ske när fröet är moget eller färdigt för eftermognad. **Endast** de frösorter bör man odla, som **passa för odlarens jord** och som säkrast fullt utvecklas och mogna i vårt klimat; **icke** odla olika och ännu mindre samslägtade fröslag i blandning, utan **hvarje slag för sig** samt helst **börja med litet** för att samla **erfarenhet**, undgå större förlust och sedan kunna så mycket säkrare lyckas i stort. Der fröodling idkas, bör den anses som **hufvudsak**, ej som bisak. Att man äfven bör **halva i ordning en rymlig, luftig ren**, och **torr** samt **rättfria förvaringsplats** för sin fröskörd, får icke glömmas eller anses oviktigt; och **hvad man ämnar sälja**, bör **säljas om hösten**.

Ehuru detta är själfklart, efterleves det så sällan, att man vore frestad antaga, det jordbrukarne **eftersträfvade sämre resultat**, vare sig af växter eller frö.

Vårt långsträckt land företer ju på skilda trakter olika jordmån och klimat, men åtnjuter i allmänhet framför sydligare länder fördelen af långa sommarkar och ljusa sommarätter, af hvilken orsak vissa växter hos oss tidigare mogna och utveckla kraftigare frö än samma slag under en sydligare himmel. Icke så få växter lämna sig derfor **bäst** att odlas hos oss för vinnande af frö. Vi skola i dessa rader sysselsätta oss endast med **foderväxter**, hvilka jemte några sädesslag äro de **mest lönande**, och öfvergå nu till meddelandet af några kortfattade beskrifningar om odlingen af frö till en del sådana, bedjande läsaren hafva det förut sagda i minne.

Rödklöfver, (Trifolium pratense L.), kan med **stor fördel**, ehuru ej alltför nordligt, odlas hos oss för vinnande af frö. Bör ej odlas på annan än väl afdikad, väl arbetad och genomgödd, humusrik lerjord och mycket god sandmylla. Sådden sker om våren så tidigt den utan olägenhet kan företagas, helst med maskin och ungefär 15 $\varnothing$ **fullgodt utsäde** pr tunnland. Godt, storkornigt, **rent svenskt frö** bör föredragas, men heldre än att så orent och skralt inhemskt frö, må man gerna, ja **med fördel** använda **mycket stort och ogräsfritt schlesiskt frö**, emedan skörden deraf blir tidigare och det skördade fröet **storkornigare** samt renare, till följd hvaraf det bättre betalas. Har man en gång själf vunnit **sådant** utsädesfrö, bör man framgent söka förbättra det genom noggrann **sortering**, och sedan **icke utan orsak** ombyta utsädesfrö. Växten främjas genom harfning, vältning och öfvergödning med gips, guano, gödselvatten, aska o. d. Fältet afmejas **lätt tidigt** innan blomningen börjar. Ogräs bekriegas med alla medel. När blommorna vissnat, torkat och **lätt låta sig söndernuggas**, bör fröskörden ske och fröklöfvern **aktsamt** mejas, helst när han är **daggvåt**. Så snart den **hässjade fröklöfvern** väl torkat, inköres han samt aftröskas **lättast** och fördelaktigast **genast**. Sjelfva frötröskningen försiggår sedan

lättast på klöfvernötningsmaskin, men kan äfven ske på vanligt tröskverk, på sätt, som torde vara allmänt känt. Fröet rensas och sorteras sedan **snarast möjligt samt utsläppes redan under vintern i handeln**. Rödklöfverfrö af **god beskaffenhet** kan då lätt afsättas, och är, **väl bergadt**, oftast grobarare andra året än genast efter skörden. Medelskörd 300 ö pr tunnland. **Fullgodt svenskt frö** skall vara jemnt, oblandadt, af en glänsande violett och gulaktigt grön färg, **absolut vigt** (vigten pr 1000 st. frö) gram 2,25 och 92—96 % **grobart**, hårda korn oräknade.

Hvitklöfver, (*Trifolium repens* L.), kan odlas till frö på all slags välskött, kraftig jord. Sådden sker antingen höst eller vår med knappa 11 ö **fullgodt frö** pr tunnland. Fältet skötes under tiden som för rödklöfver. När fröet är väl moget, d. v. s. när blomhufvudena luta och blifvit bruna, mejas fröklöfvern daggvåt och lemnas liggande i små högar till torkning, hvarefter den **försigtigt** inköres på lakan, pressningar e. d., så att icke fröbaljorna spillas. **Företages aftröskningen genast**, så går den mycket lätt. Sjelfva fröet är äfven lätt uttröskadt och behandlas som alsike. Sällsynt är ännu, att få se svenskt hvitklöfverfrö af sådan beskaffenhet, att en omtänksam fröhandlare vill köpa det; men då det gifver riklig skörd, ungefär 350 ö pr tunnland, som är efter år på samma fält kan förnyas, och då fröet betalas väl om det är af god kvalitet, så borde detta fröslag odlas mycket allmänt. Tål rätt bra att gömmas ett år, men förlorar utseendet. **Fullgodt svenskt frö** skall vara glänsande, ljus orangegult, **absolut vigt** gram 0,75 och 93—99 % **grobart**, hårda korn oräknade.

Alsikeklöfver, (*Trifolium hybridum* L.), bör för fröskörd helst odlas på kraftig, högt belägen god jord, och föredrager god lerblandad jordmån. Utså omkring 11 ö pr tunnland af **fullgodt, oblandadt** utsäde. Sköt-sel i allt nästan som för rödklöfver. Särskildt bör man vaka öfver, att alsikefröet **ej må blifva blandadt med timotejfrö**, som med svårighet låter sig frånrenas och trycker alsikefröets pris. Ser man därför, att timotej växer bland fröklöfvern, bör den förre toppas så snart han går i ax. När fröet mognat, aflägs klöfvern **varsamt** medan den är daggig, då blomhufvudena ej så lätt affalla, samt kvarlemnas till torkning, hvarunder han med varsamhet vändes några gånger. Väl torr inköres han **lika aktsamt** som hvitklöfver, enär det mognaste fröet eljest lätt går förloradt. Alsikens såväl af- som frötröskning är särdeles lätt, **isynnerhet om den sker genast efter skörden**. Efter tröskningen rensas och sorteras fröet på bästa sätt samt **utsläppes ju förr ju heldre i handeln**. Det svenska alsikefröet har icke nu samma **höga värde** som förr i världen, men dess odling lönar sig likväl rätt bra, ty i likhet med många andra svenska frösorter har det framför utländskt frö stora fördelar, hvaril-bland storkornighet och vanligtvis högre grobarhet. Dess ingalunda minsta fördel är dess frihet från frö af den förderfliga klöfversnärjan (*Cuscuta Trifolii*). **Fullgodt svenskt alsikefrö** kan därför exporteras i snart sagt obe-gränsad myckenhet, om priset rättas efter utlandets och fröet ej, **som vanligt, kommer för sent i marknaden**. Medelskörd 200 ö pr tunnland. Kan icke utan skada öfvergömmas. **Fullgodt alsikeklöfverfrö** skall vara glän-sande svartgrönt och klart mörkgrönt, oblandadt, **absolut vigt** gram 0,75 och 90—97 % **grobart**, hårda korn oräknade. 97 % grobarhet är sällsynt.

Bland öfriga till Papilionaceerna hörande växter, utom arter, bönor och åkervicker, förtjena **luzernarterna** (*Medicago* L.) och **sandvÄpplingen** (*Anthyllis vulneraria* L.) samt **käringtänder** (*Lotus corniculatus* och *villosus* L.) väl att odlas till frö, hvilket ej är svårare än att odla klöfverfrö.

De **fleråriga** vickerarterna, **fägelvickern**, (*Vicia Cracca* L.), **häckvickern**, (*Vicia sepium* L.) och **ängsärtan** eller **gula vialen**, (*Lathyrus pratensis* L.), som alla **växa vildt** hos oss, äro mycket efterfrågade, men för deraf fins ännu ej i handeln. Den som ville samla frö af dessa förträffliga foderväxter och odla dem vidare för fröskörd, skulle göra sig en **mycket god inkomstkälla**.

Fägelvickern trifs bäst på lerjord, **häckvickern** och **ängsärtan** på all slags lös jord. För fröskörd af dessa växter beredes och gödslas jorden om hösten med aska och kalihaltiga gödningsämnen. **Säkrast** torde vara, att utsä fröet straxt det är moget, då det naturligtvis lättare gror och uppkommer redan följande vår samt sätter frö andra året. Säs fröet på våren, bör det först uppmjukas i varmt vatten.

Många **gräsarter** förtjena också väl att odlas för fröskörd, hvarvid man dock ej af dem får beräkna att samtidigt skörda foder. Bland dessa må företrädesvis nämnas:

Ängkafle, (*Alopecurus pratensis* L.), ett mångårigt, hårdigt och gifvende gräs på mullrik, fullgodt mark, helst sådan som stundom öfversvämmas. Fröet säs helst på hösten, omkring 35 ö pr tunnland af **fullgodt frö**, i välskött jord, då gräset tidigt på våren kommer i växtlighet. När axvipporna **lätt** låta afrepa sig, då fröet vanligtvis börjar falla af, bör skörden genast verkställas, hvarvid förfäres på flera sätt. Sedan gräset försigtigt blifvit afmejat och fått torka bör fröet **helst** gång efter annan **afskakas** i öppna säckar, hvarigenom **jummog-nare och renare** frö vinnes än om det afrepas för hand. Särdeles noga bör man tillse, att det nyskördade fröet **ej får kvarstå i säckarne eller läggas i hög**, emedan det deraf lätt förderfvas. Man utbreder det därför genast **tunnt** på luftig, väl rensopad plats, hvarest det under 14 dagars tid dagligen väl genomkrattas tills det är fullkomligt torrt, då det **genast utbjudes**, enär det lättast afsättes på hösten. Fullgodt frö skall vara ljus till färgen, **absolut vigt** gram 0,98 och 75—85 % **grobart**.

Knythafre, (*Avena elatior* L., *Arrhenatherum elatius* Koch, *Arrh. avenaceum* P. B.), är ett flerårigt, storväxt, utmärkt fodergräs för sand- och lerjord samt för torr mark. Utså omkring 30 ö pr tunnland, ned-harfas lätt och vältras. Fröet skördas helst efterhand som det mognar, hvilket sker ojemnt, och som det lätt affaller, måste det mycket omtänksamt behandlas vid skörden. Det är moget när vipporna gulnat. Med aktsamhet kan gräset då äfven afskåras och behandlas som mejad säd tills det väl torkat. Medelskörden är ungefär 450 ö pr tunnland och det nyskördade fröet skötes som ängkaflefrö. **Fullgodt frö** skall hafva **absolut vigt** gram 3,70 och omkring 90 % **grobart**.

Hundexing, (*Dactylis glomerata* L.), är ett mångårigt, ypperligt, tidigt växande, tidigt blommande, och efter skörd hastigt återväxande fodergräs för all slags god, ej alltför sank jordmån. Af **fullgodt frö** utsås knappa 35 ö pr tunnland, myllas och tillvåltas. Så snart vipporna efter blomningen ljusnat och sträet torkat

samt agnarne blifva ljust brunaktiga, skördas gräset, torkas i små kärfvar och utfröskas. Fröskörden är riklig och kan om **vintern** säljas massvis. Bör därför tidigt bringas i marknaden. **Fullgodt** frö skall vara ljust gulhvitt, **absolut vikt gram 1,25 och 90 % grobart.**

Ängsvingel, (*Festuca elatior* L., *Festuca pratensis* Huds.), ett flerårigt, förträffligt fodergräs för god, något fuktig lerjord. Utsås knappa 30 Ø pr tunnland, myllas lätt och vältras fast. När fröet blifvit brun- eller violettgrönt, bör gräset aktsamt mejas, bindas i smärre kärfvar samt lemnas till torkning och vidare mognad. Fröet faller lätt ur, hvarför mycken varsamhet bör iakttagas vid dess behandling. Som **fullgodt**, oblandadt frö af detta gräs oftast betalas mycket väl, och, om det **tidigt utbjudes**, kan afsättas i stor myckenhet, anbefalles det varmt till fröodling, så mycket heldre som skörden kan bli mycket rik. Fullgodt frö skall vara violettgrönt, **absolut vikt gram 2,50 och 95—99 % grobart.**

Luddtåtel, (*Holcus lanatus* L.), trifes bäst på svartmylla och afdikad mossjord, men kan äfven odlas på sandjord. Utsås om våren, omkring 35 Ø pr tunnland af **fullgodt frö**, som lätt myllas och vältras. Då fröet börjar falla af och vipporna **efter** blomningen starkt utbreda sig, bör fröet sköras. Afkastningen god. **Fullgodt** frö (agnskalen) skall vara glänsande ljust gulhvitt, violetstrimmigt, **absolut vikt gram 0,40 och 75—80 % grobart.**

Raygräs, engelskt, (*Lolium perenne* L.), odlas så mycket och så väl i England och Skottland samt är derifrån oftast så billigt, äfven för allra bästa frö, att det just icke kan starkt förordas till odling hos oss **för fröskörd**, hvilket emellertid är lätt och afkastningen mycket god, omkring 450 Ø pr tunnland. I vårt land odladt frö bör dock producera hårdigare plantor än skotskt, hvarför, och då växten trifes på all slags jord, det nog lönar sig att odla **för landets behof**, som icke är ringa. Utsås omkring 50 Ø pr tunnland, myllas och vältras. Fröet är färdigt att inhösta när det **lätt** låter trycka sig ur axet. Behandlas på samma sätt och med samma varsamhet som ängsvingelfrö och behöfver, likasom det, en eftermognad. Fullgodt svenskt frö har **absolut vikt gram 2,40 och 90—99 % grobarhet.**

Timotej, (*Phleum pratense* L.), är väl så allmänt känt och odladt, att derom ej mycket återstår att meddela, helst det är den lättast odlade gräsförso. Större delen af det timotejfrö, som kommer i **allmänna** handeln, är emellertid så blandadt med hvarjehanda skadligt ogräsför, och ofta så illa bergadt, att uppmärksamheten väl behöfver fästas derpå, så att jordbrukaren må kunna undvika sådana **för utsäde odugliga, ja farliga** kvalitéer. Vid odling för fröskörd, om den skall betala sig väl, må endast storkornigaste, **renaste utsäde och ogräsfri** jord användas, samt gräset icke odlas tillsammans med alsikeklöver utan helst för sig **ensamt**. Då axtopparne börja fälla fröet, hvarken förr eller senare, bör fröet sköras, **genast och lätt tröskas** så att det ej skalas, **väl torkas, rensas och tidigt lemnas i handeln.** Fullgodt frö skall vara glänsande silfverhvitt, **absolut vikt gram 0,50 och 95—99 % grobart.**

I Danmark odlas rätt mycket frö af **gröearterna** (*Poa*) och **lostä** (*Bromus*), som, jemte **kamexing** (*Cynosurus cristatus* L.) och **vårbrödd** (*Anthoxanthum odoratum* L.) samt **framför allt guldhafre** (*Avena flavescens* L.), hvilka tvenne sistnämnda äro mycket dyra, väl förtjena att hos oss odlas till frö; men mycket vore redan vunnit om frö af de förmästa, här ofvan nämnde, fodergräsen kunde inom landet tillräckligt produceras.

Foderrotfrukternas odling för fröskörd lämpar sig synnerligen väl för vårt land, och **väl odladt** svenskt frö är högt värderadt, men kan **till nu rådande priser icke få den stora afsättning**, som vore önskelig, enär det **bästa skottska fröet gör det svenska rangen stridig** och är ofta endast omkring hälften så dyrt. Nödvändigt är, att **icke odla olika arter och varieteter tillsammans** eller bredvid hvarandra, emedan de **lätt hybridiseras**, d. v. s. öfvergå i hvarandra och bilda nya former, hvarigenom fröet blir odugligt och man förstör hela vinsten af nedlagd möda och kostnad. Kålrot, rofva och kål eller olika varieteter af dessa växter **få absolut icke** odlas på samma eller närgränsande jordstycke. Morot, palsternacka och beta, dock **endast en varietet** af hvardera, kunna deremot odlas i hvarandras närhet, äfvensom gifvetvis i grannskapet af en kål-, rof- eller kålrotsort. Emedan alla odlade rotfruktväxter ha **stark benägenhet** att urarta och återgå till sina ursprungliga, för foderodling odugliga former, måste man **noga och samvetsgrant utvälja de till fröskörd afsedda rötterna**, hvilka böra vara de **allra fullkomligaste** i alla hänseenden.

Kålrot eller rotkål, (*Brassica Napus rapifera* L.), som här på orten kallas "Rotabaggar", "rodapåga", "rodagåbba" o. d., är en af gammalt i landet odlad växt, som också här, väl skött, uppnår sin högsta fullkomlighet. Odlas bäst på god, med **väl brunnen gödsel** uppfriskad och **genomgådd**, lätt lerjord. De varieteter, som bäst egna sig för odling här, torde vara: **rund stor gul gröntoppig** samt **aflång stor gul rödtoppig** "Bangholm". Sedan man skaffat sig **äktä utsäde** af den för odling afsedda sorten, utsås fröet så tidigt som möjligt, 5 å 6 Ø pr tunnland, i djupt, omsorgsfullt beredd jord på drillar med minst 2 fots mellanrum. När plantorna hunnit något tillväxa, gallras de, och samtidigt bortrensas allt ogräs både på och emellan drillarne. Efter ytterligare en tid rensas och gallras ånyo och nu låter man **endast en stark planta** kvarstå på omkring 1 fots utrymme. De utgallrade plantorna kunna planteras för sig till foder. Ju oftare man i början uppluckrar jorden och borttager ogräs, dess bättre. Mot **jordloppor** är torr, fint söndersmulad tobak mycket verksam, men bör användas **genast i början** af deras uppträdande. I Oktober upptagas rötterna, hvilket lättast sker med rotgaffel.

De **bästa, friskaste, största och formskönaste** rötterna utväljas för fröskörd, alla öfriga nyttjas till foder åt boskapen. De utvalde "fröstockarne" böra alla ha **fullt oskadade bladkronor**, ostympade rotspetsar, inga sidorötter eller gröfre sugrötter; de böra alla vara af samma form och färg, hårda, släta och i öfrigt fullt oskadade. Ju omsorgsfullare man gör sitt urval af fröstockar, dess bättre renommé vinner det deraf skörda fröet, och man bör under inga omständigheter låta förlösa sig, att vara slarvig eller sparsam vid urvalet. På fröstockarne **afskäras bladkronorna** ungefär en tum från rothalsen. Öfver vintern kunna de förvaras på många sätt, men **bäst i grafvar**, omkring 6 fot breda, 1 1/2 fot djupa och långa efter förhållandena. Bäst är att förvaringsstället ligger nära fröfältet, högt och fullkomligt torrt, men mot nordanvinden skyddadt. Grafvarne

upptagas med långsidorna i öster och vester. Fröstockarne nedläggas **aktsamt** med ett litet **mellanrum** mellan **hvarje rot**, rad efter rad, med alla **toppändarne åt samma håll**, mot någon af gravens ändar, icke mot sidorna. När botten är täckt med rötter, påføres ett 3 tums jordlager, på detta rötter, derpå 3 tum jord och så undan för undan tills man hunnit ungefär 1½ fot öfver marken, då åter det ena rot- och jordlagret efter det andra fortsättes, **men så**, att högen **jemt afsmalnar** mot toppen, och slutar med en 2 fot bred rygg. Man går härvid baklänges, och gör så stor del af högen **fullfärdig**, som bekvämt, och utan att de förut nedlagda rötterna bli trampade, kan göras i ordning. Derpå täckes hele högen med ett fotstjockt lager af från sten och klippar rensad jord. När högen **börjar** tillfrysa, öfvertäckes han med halmmattor eller torr halm, hvarpå lägges ett ½ fots jordlager. Denna **yttertäckning** aftages under långvarigt blidväder, men påføres åter vid frost.

Fröfältet iordninggöres **på hösten**, arbetas **djupt och väl** samt gödslas med **väl brunnen** gödsel om det icke är i ovanligt god växtkraft. På våren får man ej gödsla odlingsfältet.

När man fram på våren är säker för frost, aftages rothögens betäckning, så när som ett några tums lager, hvari sugrötter redan utvecklats. Derefter forsas fröstockarne varsamt och med oskadade rotklippar till det färdigberedda odlingsfältet, der de **fullt oskadade** utplanteras i djupa, raka **plogfäror** på ungefär 2 fots afstånd ifrån hvarandra och myllas väl, så att äfven **bladkronorna komma något under jorden**, hvilket äfven gäller **rofva, morot** och **beta** samt är bättre än att låta dem skjuta upp ofvan jord, **enär** de blifva kraftigare då de sedan sjelfva få arbeta sig upp. Härefter krattas fältet, hålles rent och fritt från jordloppor och skötes väl tills fröet mognat, hvilket synes deraf, att skidorna blifva brunaktiga, då de skördas efter hand och få torka på luftigt, skuggigt ställe. **Detta sätt torde vara bäst och säkrast**, men odlar man i stort, så afskåras fröstänglarne när fröet är **allmänt moget**, bindas i kärivar samt upphängas att torka och eftermogna. Sedan skidorna torkat, uttröskas fröet, rensas väl, utbredes tunnt och omkrattas varsamt ett par gånger dagligen, senare en gång om dagen, tills det blifvit **fullkomligt torrt**, då det änyo väl rensas samt öses i säckar och utsläppes i handeln. Medelskörden kan räknas till 2,000 $\varnothing$ pr tunnland, hvarför **priset kan vara billigt**. **Fullgodt** frö skall vara fylligt, nästan svart, glänsande, **abs. vikt gram 3,30 och 95—99 % grobart**.

Foderrofva, (*Brassica Rapa rapifera L.*), hvaraf finnas en mängd olika varieteter, långa och runda, gula och hvita, gröntoppiga och rödtoppiga, utsås 4—6 $\varnothing$ pr tunnland vid något olika tid, men i allmänhet strax efter midsommar. Flera sorter fordras för jordbruket, och att förorda fröodling af en viss varietet framför andra, synes oss vanskligt. Emellertid bör endast en sort odlas af **samme odlare**, och kunna **alla på samma trakt förena sig om samma varietet**, så är det så mycket bättre för hybridiserings skull. Fröstockarne sättas och fröet skördas och behandlas precis som kålrotens. **Fullgodt** frö har olika utseende efter olika varieteter, **abs. vikt gram 2,50 och 98—100 % grobarhet**.

Fodermorot, (*Daucus Carota L.*), af hvars varieteter den hvita gröntoppiga är störst och mest använd, fordrar **för fröodling** skyddade, varma fält. Morotfröets grobarhet bibehålles säkrast om det får behålla sina barr eller borst under förvaringstiden, och vanligtvis rengör jordbrukaren sitt jemförelsevis lilla fröbehov billigare än odlaren eller fröhandlaren. **Vid utsädet** bör emellertid fröet noga "afrifvas" och sorteras, så att endast stort, fullt utveckladt frö kommer i jorden. Utsädet kan med fördel stöpas några dagar i vatten, och om det utsås för hand, blandas med sand. Omkring 5 $\varnothing$ åtgår pr tunnland; sådden sker tidigast möjligt och myllas lätt. Plantorna gallras och fältet skötes väl. De **noggrant valde** och öfvervintrade fröstockarne planteras på omkring 1½ fots afstånd från hvarandra. Frölockarne afskåras efter hand som de mogna, då de antaga en grågul eller brunaktig färg, hvilket sker ojemnt. Den vanligtvis rika skörden, omkring 1200 $\varnothing$ pr tunnland, torkas som kålrotfrö. **Fullgodt** frö skall hafva en grågul färg och stark vällykt, **abs. vikt gram 1,40 och 80 % grobarhet**.

Palsternacka, (*Pastinaca sativa L.*), utsås 8—10 $\varnothing$ pr tunnland i god jord och må gerna stöpas före sådden. Plantorna gallras och skötas som morötter. Rötterna **upptagas icke**, utan qvarstå på fältet öfver vintern, men för fröskörd må om våren endast fullt utvecklade, friska plantor med stora, välbildade rötter kvarlemnas på omkring 2 fots afstånd från närmast stående. Fröet mognar ojemnt och skördas samt skötes som morotfrö. Medelskörden kan antagas vara 1,500 $\varnothing$ pr tunnland. **Fullgodt** frö skall vara brungult, **abs. vikt gram 5,40 och 50—60 % grobart**.

Foderbeta, (*Beta vulgaris L.*). Här af finnas en mängd olika varieteter, bland hvilka **röd mammoth** och **guldguld flaskformad**, (golden tankard) torde kunna anses bäst, åtminstone bland de långa sorterna, som äro mest gifvande och till stor del växa ofvan jorden. Fröet kan med fördel, och bör helst stöpas någon dag före sådden, som företages tidigt med omkring 15 $\varnothing$ pr tunnland i jord beredd som till kålrot och öfriga rotfrukter. Betfrö sås med maskin, men oftast för hand, hvarvid man på ungefär en fots afstånd mellan hvarje, upptager små hål, hvari några frö på hvarje ställe läggas och myllas lätt. Gallras och skötas väl under växttiden. De **sorgfälligt valda** och öfvervintrade fröstockarne utplanteras tidigt på våren med nära 2 fots mellanrum, precis som kålrötter. Fröstjelkarne uppbindas vid störar eller pålar. För att få jemnt och godt frö, skola fröspirornas toppar afskåras. När fröstänglarne vissna och kapslarna antaga en grå- eller gulbrun färg, är fröet moget, och då afskåras stänglarne ett stycke från marken, hopbindas, trafvas, införas sedan de väl eftermogna och torkat, upphängas på luftigt ställe till full torkning, hvarefter fröet **aftröskas** eller **afrepas**, rensas, sorteras väl, utbredes tunnt och omkrattas tills det utan fara kan förvaras i säckar. Skörden är omkring 2500 $\varnothing$ pr tunnland. Hvad man kallar betfrö är egentligen en komplex af fröhus, inneslutande från 1—6 frökärnor. **Fullgodt** betfrö skall vara gulbrunt, sjelfva frökärnorna nästan svarta, **abs. vikt gram 25 och 90—95 % grobart**.

Det är, hafva vi sagt, i **allmänhet nödvändigt** och **fullt lönande**, att använda **bästa möjliga utsädesfrö**, och om möjligt gäller detta i ännu högre grad i fråga om utsäde för fröskörd. Men det i **allmänna handeln** gånge fröet af alla slag är långtifrån bästa utsäde. Fröodlaren kan sällan tillräckligt rensa och sortera fröet, och det vanliga är, att köpmannen endast ser på godt pris samt köper och säljer fröet sådant det kommer i handeln. Den slutliga rensningen och varans **förvandling från handels- till utsädesvara**, bör,

enligt vår åsigt, ske hos den omtänksamme fröhandlaren, som bättre kan göra detta än odlaren, hvilken därför ej heller bör använda sitt eget frö förr än detta är väl rensadt och sorteradt. Kan man ej få fullgodt svenskt utsäde, så gör man klokt i att börja med utländsk fullgod vara. Orsaken till den misskredit, hvori utländskt frö råkat, är bl. a., att så många i fröhandel och frökännedom fullständigt okunniga personer syssla med fröhandel, köpa så billigt och sälja så dyrt som möjligt, hvori de troget stödjas af allmänheten, som mest ser på priset, icke inseende det okloka häruti. Man må dock ej tro, att omsorgsfullt odladt utländskt frö är dåligt, tvärt om;

fullgodt skottskt och tyskt frö är bättre än dåligt svenskt.

Men det duger absolut icke, att efter den första eller billigaste priskurant man får i hand, göra sitt fröinköp. Man bör endast köpa der man har största säkerhet, att få bästa vara, och kan den tillika vara billig, så är det ju så mycket bättre, men priset bör endast jemförelsevis vara det bestämmande.

Vill man påräkna någon större export af svenskt frö, hvilket borde åstundas endast i det fall, att öfverflöd finnes inom landet, så måste man vinlägga sig om att odla godt och tillräckligt mycket samt bringa det tidigare i marknaden, helst på hösten i god tid. Också bör man ej i början skrämman bort utländska köpare genom priser, som för vissa fröslag måste synas dem orimliga. Utländska hus, som hos oss är efter år köpa svenskt frö, försäkra, att omsättningen skulle mångdubblas om priset vore rimligare; vi ha dock derpå ej förtjent stort mer än äran. Det är fröodlaren, som har enda valutan, och nog kunde och borde han gifva med sig, åtminstone tills varans värde vore fullt känt och uppskattadt. Har man väl hunnit dit, stiger värdet af sig sjelft, ty priset beror ju på tillgång och efterfrågan.

Det skulle mycket glädja oss, om vi med dessa korta, utan allt anspråk på grundlighet, än mindre på vetenskaplighet, men dels efter framstående författare, dels på grund af mångårig erfarenhet meddelade vinkar i ett viktigt ämne, lyckas hos en och annan väcka håg och lust för fröodling; och vår öfvertygelse är, att mången derigenom skulle kunna vinna den bästa afkastning af sin jord, ty, såge hvad man vill, riktigt och med urskiljning idkad fröodling är i många fall ett högst lönande arbete.

För dem, som på fullt allvar vilja försöka saken, anbefalles bl. a. följande arbeten i ämnet: "Handbok i svenska jordbruket", 4:de upplagan, af Prof. J. Arrhenius, ett 864 sidor stort arbete, som i alla fall icke borde saknas i någon jordbrukares hem, pris 10 kr.; "Den svenske fröodlaren och frösamlaren" af samme grundlige förf., pris 75 öre; "Om foderväxtodling och ängsskötsel", också af Prof. Arrh., pris 75 öre; "Om odling af foderrotfrukter och deras frön" af Kapten J. H. Tisell, pris 40 öre, hvilka böcker torde kunna fås i hvarje välförsedd bokhandel.

Herrar Fröodlare!

Göteborgs Trädgårdsförening uppköper till möjligast högsta pris alla här i fråga komna m. fl. inom landet med omsorg och sakkännedom odlade frösorter, som erbjudas i god tid.

Göteborgs Trädgårdsförening tillhandahåller omsorgsfullt valdt, rensadt och undersökt utsädesfrö, så billigt, som så beskaffade och behandlade varor kunna säljas samt tillbyter sig välbergade, osorterade varor mot 1:ma utsädesfrö.

Innehållsförteckning:

Föreningens syfte, försäljnings- och garantivilkor m. m.	sid. 2.
Priskurantens utgifning, förklaring öfver analystalen m. m.	" 3.
Om Wagnerska fröblandningarne jemte analys derå.	" 4.
Förslag till fröblandningar för foderväxtvallar, odling af dessa	" 4—7.
Blandningar för torra och sankt lägen m. m.	" 7.
Frö till gräsväxter samt priser och analyser derå	" 7—9.
Trädgårdsblandningar (blandningar för gräsmattor m. m.)	" 9—10.
Gräskärningsmaskiner och priser derå	" 10.
Frö till klöfverväxter m. m. samt priser och analyser derå	" 10—12.
Frö till diverse foder- & ekonomiväxter, priser och analyser derå.	" 12—13.
Frö till rotfruktväxter samt priser och analyser derå.	" 13—15.
Frö till fågelföda samt annons om frösorter m. m.	" 15.
Om Fröodling och inköp m. m.	" 16—20.

Mars 1886.

Göteborgs Trädgårdsförening.

GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

1886.